

Conceptnota van Mercedes Van Volcem, Maurits Vande Reyde, Steven Coenegrachts, Willem-Frederik Schiltz, Jean-Jacques De Gucht en Stephanie D'Hose over het afschaffen van erfbelasting tussen partners.

I. Inleiding

Deze conceptnota beoogt de discussie te openen over het afschaffen van erfbelastingen tussen partners. Het is onmiskenbaar dat in de huidige situatie, waarin opgebouwd vermogen tussen partners tijdens hun leven al belast wordt, een onrechtvaardigheid plaatsgrijpt door datzelfde vermogen bij overlijden van een van de partners nogmaals te belasten. Het is hoog tijd dat we over deze onrechtvaardigheid een diepgaande discussie voeren en zorgen voor een eerlijke behandeling van vermogensoverdracht tussen partners. Bovendien dateren de tariefschijven van het jaar 1997 en werden deze dus nooit aangepast aan de inflatie.

II. Situering erfbelasting

De erfbelasting is de Vlaamse belasting op nalatenschappen. Deze wordt berekend op de waarde van de goederen die de overledene nalaat. Deze conceptnota betreft enkel de erfbelasting die geheven wordt tussen echtgenoten en partners.

Na het verkooprecht (2,4 miljard euro in 2024) is de erfbelasting de op een na grootste gewestbelasting binnen de Vlaamse begroting. De Vlaamse Regering raamt de ontvangsten uit de erfbelasting in 2024 op 1,8 miljard euro. Dit is goed voor bijna 3% van de totale ontvangsten in de Vlaamse begroting¹.

Geraamde inkomsten uit erfbelasting tussen partners

De opbrengst uit de erfbelasting tussen partners bedroeg in 2022 (laatste jaar met thans finale cijfers) 191 mio euro². In 2020 en 2021 was dit respectievelijk 171 en 168 mio euro. De budgettaire impact op de Vlaamse begroting als gevolg van de afschaffing van de erfbelasting kan dus geraamd worden op ongeveer 170 mio euro.

---

¹ Cijfers 2018-2022: realisatiecijfers; cijfer 2023: voorlopige uitvoeringscijfers; cijfer 2024: begroting 2024.

² Schriftelijke vraag nr. 601 van Maurits Vande Reyde van 18 september 2023

Categorie erfopvolger	Aantal aanslagbiljetten	Ingekohierd bedrag (€)
Echtgeno(o)t(e)/samenwonende partner met vrijstelling gezinswoning	27.458	191.284.971
Rechte lijn	133.489	650.643.276
Broer/zus	9.107	258.849.151
Andere personen	21.109	587.051.182
Legaten aan verlaagd tarief of vrijgesteld	1.295	5.041.891
Totaal	1.692.870.471	192.458

De daling aan inkomsten voor de Vlaamse Overheid wordt deels opgevangen door de uitfasering van de woonbonus³.

Binnen deze categorie van fiscale uitgaven kent de Woonbonus 2005-2014 een dalend verloop omdat steeds meer belastingplichtigen het einde bereiken van de periode waarvoor de fiscale uitgave werd toegekend. Dat geldt (voorlopig) niet voor de Woonbonus 2015. De raming ervan blijft, voorlopig, constant op 73,1 miljoen euro. Tot slot werd de Geïntegreerde Woonbonus eind 2019 door de Vlaamse Regering stopgezet waardoor er geen instroom van belastingplichtigen meer mogelijk is en de budgettaire impact eveneens voorlopig constant blijft op 339,5 miljoen euro.

Fiscale uitgave 'verwerven en behouden eigen woning' 2019-2026 (in miljoen euro)

Inkomstenjaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aanslagjaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Bouwsparen	187,7	155,8	125,6	95,5	65,3	35,2	5,0	0,0
2. Intresten	41,9	35,2	28,0	20,8	13,6	6,4	0,0	0,0
3. Woonbonus 2005-2014	933,4	859,3	786,5	713,8	641,1	568,3	495,6	422,9
4. Langetermijnsparen	48,9	40,3	31,7	23,1	14,6	6,0	0,0	0,0
5. Woonbonus 2015	76,9	73,1	73,1	73,1	73,1	73,1	73,1	73,1
6. Geïntegreerde woonbonus	228,0	319,2	339,5	339,5	339,5	339,5	339,5	339,5
Totaal	1.516,8	1.482,9	1.384,4	1.265,8	1.147,2	1.028,5	913,2	835,5

³ Schriftelijke vraag nr. 186 van Mercedes Van Volcem van 31 januari 2022

III. Tarieven⁴

De erfbelasting wordt berekend volgens verschillende tarieven die afhankelijk zijn van de verwantschap met de overledene en de omvang van de erfenis. Deze conceptnota heeft enkel betrekking op het ‘tarief in rechte lijn en tussen partners’, op het erfdeel Andere tarieven worden voor de volledigheid ook vermeld in dit hoofdstuk.

I. Tarief in rechte lijn en tussen partners

In de rechte lijn en tussen partners worden de tarieven berekend:

- per erfgenaam
- afzonderlijk op het roerende gedeelte en op het onroerende gedeelte

Schijf in euro	%
vanaf 0.01 tot en met 50.000	3
vanaf 50.000,01 tot en met 250.000	9
vanaf 250.000,01	27

II. Tarief tussen broers en zussen

Het tarief wordt toegepast op de netto-verkrijging van elke broer of zuster afzonderlijk.

Bij erfenissen in de zijlijn wordt geen opsplitsing gemaakt tussen het roerend en het onroerend gedeelte, in tegenstelling tot erfenissen in rechte lijn en tussen partners.

Voor overlijdens VANAF 1 september 2018:

Schijf in euro	%
vanaf 0,01 tot en met 35.000	25
vanaf 35.000,01 tot en met 75.000	30
vanaf 75.000,01	55

III. Tarief tussen andere personen

Het tarief wordt toegepast op het totaal van de nettoverkrijgingen van alle erfopvolgers, in tegenstelling tot de erfenissen in rechte lijn en tussen partners; en tussen broers en zussen.

⁴ Vlaanderen, Algemeen tarief in de erfbelasting. <https://www.vlaanderen.be/algemeen-tarief-in-de-erfbelasting>

Elke erfgenaam betaalt dus een deel van de globaal berekende erfenisrechten in verhouding tot de ontvangen nettoverkrijging.

Schijf in euro	%
vanaf 0,01 tot en met 35.000	25
vanaf 35.000,01 tot en met 75.000	45
vanaf 75.000,01	55

IV. Niet-indexatie tariefschalen

De tariefschijven dateren van 1997 en werden nooit geïndexeerd, oftewel aangepast aan de inflatie. Mochten de belastingschijven van de erfbelasting echter op dezelfde manier zijn geïndexeerd als de belastingschijven van de personenbelasting, dan zou een erfgenaam eind 2023 op het legaat van een ouder 3% belasting moeten betalen op de eerste schijf van 92.145 euro, 9% op de tweede schijf tussen 92.145 euro en 460.725 euro en 27% op de derde schijf boven 460.725 euro⁵.

Het niet-indexeren van de tariefschalen zorgt ervoor dat onze gewesten slapend rijk worden. De gewesten van dit land passeren hierdoor dus schaamteloos langs de kassa op kap van de overledenen. Oneerlijker kan je het niet bedenken.

---

⁵ Statbel, België in cijfers, *De Consumptieprijsindex volgens verschillende basisjaren*. Basisjaar 1996 tov 2024

IV. Recente hervormingen erfbelasting

Sinds Vlaanderen bevoegd is voor de erfbelasting, werden reeds verschillende hervormingen en verlagingen van de erfbelasting tussen partners doorgevoerd.

Onder impuls van de toenmalige Vlaams minister van financiën werd in 2007 de vrijstelling van successierechten ingevoerd op de gezinswoning voor de langstlevende partner en dit voor zowel gehuwden als samenwonenden.

In de vorige legislatuur heeft de Vlaamse regering maatregelen genomen om de erfbelasting te verlagen met ongeveer 140 miljoen euro, wat neerkomt op ongeveer 10% van de totale opbrengst van de erfbelasting. Dit werd voornamelijk bereikt door:

- Verlaging van de tarieven in de zijlijn: zowel voor de hoogste schijven (van 65% naar 55%) als voor de laagste schijven (van 30% naar 25% en 45%).
- Verlaging in rechte lijn: invoering van een abbatement van 50.000 euro voor roerend vermogen tussen partners (waardoor het eerste 50.000 euro roerend vermogen tussen partners vrijgesteld is van belasting).
- Vrijstelling van erfbelasting voor kinderen jonger dan 21 jaar die beide ouders hebben verloren.

Hoewel deze hervormingen positieve veranderingen hebben gebracht, dringen nieuwe hervormingen zich verder op. De erfbelasting tussen partners zoals deze momenteel bestaat voelt voor velen onrechtvaardig. Een taks op verdriet. Het is dan ook vanuit deze optiek dat deze conceptnota haar grondslag vindt.

V. Besluit: naar een volledige vrijstelling van erfbelastingen tussen partners

Tijdens hun leven worden partners vaak al geconfronteerd met belastingheffing op hun gezamenlijk opgebouwd vermogen, bijvoorbeeld door middel van inkomstenbelastingen en vermogenswinstbelastingen. Ze hebben bijgedragen aan de economische groei en ontwikkeling van het land. Het is dan ook niet rechtvaardig om het vermogen dat zij hebben vergaard nogmaals te belasten bij het overlijden van een van de partners en opnieuw bij het overlijden van de tweede partner. Dit leidt tot een onnodige en dubbele belastingheffing op hetzelfde vermogen, wat als zeer onrechtvaardig wordt ervaren. Het is een belasting op verdriet, klinkt het vaak in de volksmond.

Om de belastingdruk in de erfbelasting voor de burgers te verlagen, werden de afgelopen jaren wel degelijk wijzigingen doorgevoerd aan de tariefschalen en tarieven van erfbelastingen. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van de vriendenerfenis, de tariefverlaging tot 0 procent voor non-profitlegaten en de fiscale gunstmaatregel voor natuurgooderen. Ook wat betreft het verlagen van de belastingdruk in de erfbelasting tussen partners zijn de afgelopen jaren al stappen gezet. Dit gebeurde via de invoering van de vrijstelling van de gezinswoning en de invoering van het partnerabattement voor de roerende goederen. De afschaffing, waarvan in deze conceptnota sprake, heeft betrekking op de resterende erfbelasting tussen partners.

Evenzeer hervormde de Vlaamse Regering de schenkbelasting sinds de overname van de bevoegdheid rond registratie- en erfbelasting in 2015. Vlaanderen beoogde hiermee het aanmoedigen van schenken aan voordelige tarieven om hogere erfbelastingen voor burgers te vermijden. Niemand kiest echter wanneer hij aan zijn einde komt, waardoor in vele gevallen het, onrechtvaardig, systeem van de erfbelasting van toepassing is op het over te dragen vermogen. De afschaffing van erfbelastingen tussen partners moet een belangrijke stap zijn in de richting van een rechtvaardiger belastingstelsel.

Een nieuwe hervorming van de erfbelasting, zoals in deze conceptnota voorgesteld wordt, moet daarenboven ook altijd het grotere begrotingsplaatje in ogenschouw nemen. De opbrengst uit de erfbelasting tussen partners bedroeg in 2022 (laatste jaar met thans finale cijfers) 191 mio euro. De budgettaire impact op de Vlaamse begroting als gevolg van de afschaffing van de erfbelasting kan dus geraamd worden op ongeveer 191 mio euro.

Deze conceptnota is een noodzakelijke eerste stap in de richting van een eenvoudiger, rechtvaardigere en meer billijke belastingwetgeving. Een afschaffing van de erfbelasting tussen partners zal een positieve impact hebben op de financiële situatie van partners bij het overlijden van een van hen en bijdragen aan een eerlijker behandeling van vermogensoverdracht binnen

partnerschappen. Partnerschap wordt binnen deze conceptnota gedefinieerd zoals dat in de Vlaamse Codex Fiscaliteit bepaald is.

Het is de intentie om met deze conceptnota de discussie rond het afschaffen van erfbelastingen tussen partners te openen opdat we de positieve bijdrage van partners aan de samenleving tijdens hun leven erkennen en hen vrijwaren van onnodige dubbele belastingen op het vermogen dat zij hebben opgebouwd. Het is een belangrijke stap in de richting van een rechtvaardiger belastingstelsel en het bevorderen van economische stabiliteit en welzijn binnen partnerschappen. Hiermee is deze conceptnota een eerste stap in de richting van een afschaffing van de erfbelasting tussen partners.

Een samenvattend overzicht van de concrete voorstellen die in deze conceptnota worden geformuleerd:

1° Het tarief voor verkrijgingen tussen partners naar 0% brengen.

Mercedes VAN VOLCEM

Maurits VANDE REYDE

Steven COENEGRACHTS

Willem-Frederik SCHILTZ

Jean-Jacques DE GUCHT

Stephanie D'HOSE

